

ساعت شروع امتحان: ۱۰ صبح
زمان امتحان: ۷۰ دقیقه
تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۰۳/۳

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۶ تهران
دبیرستان نمونه دولتی فرهنگ شهید شریفی
نوبت امتحانی پایان نیمسال دوم
سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶
(رشته ادبیات و علوم انسانی)

شماره صندلی :
نام و نام خانوادگی :
کلاس :

نام دبیر: محمد مسلمی فر درس: علوم و فنون ادبی ۲

بارم

پرسش یکم - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی. (۴ نمره)

۱ - جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید.

الف - فخرالدین عراقی در هر فصل از مثنوی «عشاق‌نامه» به یکی از مباحث پرداخته و سخن را به و حکایت به پایان رسانده است.

ب - به کاربردن مضمون‌های بدیع و دور از ذهن و سرودن غزل‌های خیال‌انگیز از ویژگی‌های شعر سبک است.

۲ - چه عواملی باعث شد شاعران ایرانی به دربارهای هند روی آورند؟ (دو مورد)

۳ - جدول زیر را کامل کنید.

نوع نثر	نویسنده	کتاب
		مجالس المؤمنین
	خواندمیر	

۴ - هریک از توضیحات ستون «الف» را به گزینه‌ی مربوط به آن، در ستون «ب» وصل کنید. (یک مورد در ستون «ب» اضافه است).

الف - سبک شعرش، حدّ وسط سبک عراقی و هندی است	○ بیدل دهلوی
ب - بسیاری از تکبیت‌های او، مثل شده است.	○ محتشم کاشانی
ج - شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی، مشهور است	○ صائب تبریزی
د - در سرودن شعر مذهبی معروف است.	○ وحشی بافقی
	○ بابا فغانی شیرازی

۵ - عبارت زیر ویژگی فکری کدام دوره‌ی تاریخی است؟

«تأثیر فساد و تیره‌بختی چند قرن گذشته و کشتار مردم و فرار دسته‌جمعی افراد باذوق وازده از بیم استبداد، به خارج از ایران و کشته‌شدن یا مردن آنان از گرسنگی و فقر، بیانگر آن است که در این عصر، ایران از نویسنده‌ی قوی‌دست، خالی مانده.»

۶ - «مکتب وقوع» به چه دلیلی پدید آمد؟

پرسش دوم - موسیقی شعر. (۶ نمره)

۱ - وزن واژه‌ی بیت «در هوایت بی‌قرارم روز و شب / سر ز پایت برندارم روز و شب» چیست؟

بارم

۱/۲۵

۲ - ابتدا وزن واژه‌ی هر یک از ابیات زیر را بنویسید. سپس با ذکر دلیل بگویید کدام یک دارای وزن دولختی (دوری) است.
الف - درخت تو گر بار دانش بگیرد / به زیر آوری چرخ نیلوفری را

وزن واژه‌ی بیت :

ب - تا دل هرزه‌گرد من رفت به چین زلف او / زان سفرِ درازِ خود، عزمِ وطن نمی‌کند

وزن واژه‌ی بیت :

کدام بیت دو لغتی است؟ با ذکر دلیل.

۴ - هریک از ابیات زیر را متناسب با پایه‌های آوایی، جدا کنید. وزن واژه و خوشه‌های هجایی آن را در خانه‌ها جای دهید.
سلسله‌ی موی دوست، حلقه‌ی دام بلاست / هر که در این حلقه نیست فارغ از این ماجراست

پایه‌های آوایی			
وزن واژه			
خوشه‌ی هجایی			

دریا دلان راه سفر در پیش دارند / پا در رکابِ راهوارِ خویش دارند

پایه‌های آوایی			
وزن واژه			
خوشه‌ی هجایی			

۴ - برای هر یک از وزن‌واژه‌های زیر، واژه‌ای مناسب بنویسید.

الف (U _ _ _ :) ب (_ U U _ :

پرسش سوم - زیبایی‌شناسی. (۶ نمره)

۱ - در بیت زیر، دو تشبیه و دو اضافه‌ی استعاری را نشان دهید.

«کی‌ام؟ شکوفه‌ی اشکی که در هوای تو هرشب / ز چشمِ ناله شکفتم، به روی دیده‌ی دویدم»

تشبیه‌ها :

اضافه‌های استعاری :

۲ - در شعر «نه این برف را سرِ باز ایستادن نیست / برفی که بر ابرو و سرو روی ما می‌نشیند» ؛ استعاره را نشان داده و آن را به یک تشبیه کامل تبدیل کنید.

استعاره :

تشبیه کامل :

۰/۵

۲

۱

بارم

۱

۳ - در ابیات زیر کنایه‌ها را یافته، مفهوم کنایی آن‌ها را بنویسید.

الف - بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟ / بگفت آن گه که باشم خفته در خاک

ب - در هر طرف ز خیل حوادث کمین گهی است / زان رو عنان گسسته دواند سوارِ عمر

۰/۵

۴ - در بیت «دستِ فلک ز کارم وقتی گره گشاید / کز یکدگر گشایی زلفِ گره‌گشا را»، مجاز و قرینه‌ی آن را نشان دهید.

۱

۵ - معنای نهاده (حقیقی) و نانهاده (غیرحقیقی) را در واژه‌های مشخص شده بنویسید.

الف - سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی / چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی

ب - سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرحِ دردِ اشتیاق

پرسش چهارم - نقد و تحلیل نظم و نثر. (۴ نمره)

۱ - ابیات زیر را بخوانید. سپس موارد خواسته شده را بنویسید.

دستِ رغبت کس نمی‌سازد به سوی من دراز / چون نگاهِ آشنا از چشم یار افتاده‌ام
 اختیارم نیست چون گرداب در سرگشتگی / نبضِ موجم در تپیدن، بی‌قرار افتاده‌ام
 عقده‌ای هرگز نکردم باز از کارِ کسی / در چمن بیکار چون دستِ چنار افتاده‌ام
 همچو گوهر گر دلم از سنگ گردد دور نیست / دور از مژگانِ ابرِ نوبهار افتاده‌ام

الف - ویژگی زبانی (دو مورد)

ب - ویژگی ادبی (دو مورد)

ج - ویژگی فکری (یک مورد)

د - قافیه‌ها

و ردیف

۲ - جدول زیر را کامل کنید.

سبک خراسانی	سبک عراقی
ستایشِ خرد	
	غم‌گرایی
واقع‌گرایی با توجه به دنیای بیرون	
رواج روحیه‌ی پهلوانی و حماسی	

۳ - نوشته‌ی زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

بارم

«چون رایات جلال به حدود حویزه رسید. به قول مؤلف حبیب السیر، سلطان فیاض با طبقه‌ی مشعشع در برابر موکب اقبال صف سپاه آراسته، آماده‌ی رزم و پیکار شدند و در ظاهر حویزه حربی عظیم وقوع یافته زمین حویزه از خون مشعشع حکم لعل رمانی گرفت. فیاض بدسگال با بسیاری از اهل ضلال به تیغ تیز غازیان ظفرمآل به راه عدم استعجال نمودند.

ز خون مشعشع در آن ساده‌دشت تو گفتی زمین و زمان لاله گشت

ز بس خون در آن سرزمین کله بست فلک تا کمرگاه در خون نشست

الف - دو ویژگی زبانی این نوشته را بنویسید.

۰/۵

ب - چرا این نوشته از نظرگاه ادبی، ارزش‌الایی ندارد؟

۰/۵